

Motion till riksdagen 2024/25:3429

av **Michael Rubbestad m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2024/25:165 Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen i den del den avser formerna för ändringar i grundlag och riksdagsordning.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen närmare bör analysera vilka exakta bestämmelser i grundlagen som är så centrala att de bör vara föremål för kvalificerad majoritet i den andra omröstningen och återkomma till riksdagen med ett nytt förslag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen föreslår att det andra riksdagsbeslutet vid en grundlagsändring ska kräva minst två tredjedelars majoritet. Sverigedemokraterna välkomnar förvisso åtgärder som syftar till att stärka den konstitutionella stabiliteten över tid men anser att förslaget att underkasta alla grundlagsändringar krav om kvalificerad majoritet inte är balanserat. Det demokratiska intresset av att – i en föränderlig tid – möjliggöra för folkvalda majoriteter att utveckla och vårda grundlagarna får inte ge vika för en visserligen lovvärd men missriktad symbolpolitik. Det svenska systemet med dubbla riksdagsbeslut, med ett mellanliggande val, erbjuder redan nu ett starkt skydd för grundlagarna. Denna ordning har tjänat Sverige väl och säkerställer att förändringar sker med eftertanke och ger utrymme för samhällsdebatt. Med detta sagt kan det dock finnas skäl att sätta ett ännu starkare lås för vissa fundamentala delar.

I remissvar konstateras att Sverige i flera avseenden har en mer detaljerad grundlagsreglering än jämförbara länder och att den befintliga grundlagsregleringen inte avviker från andra länders regleringar i lika stor omfattning som jämförelsen som gjorts av Grundlagskommittén först ger intryck av. Uppsala universitet varnar för att ett generellt

krav på kvalificerad majoritet för alla grundlagsändringar kan bli ett hinder för en stabil och långsiktig grundlagsutveckling och förordar vidare utredning om huruvida kraven på kvalificerad majoritet ska gälla alla grundlagsändringar eller bara sådana som är av central betydelse för demokratin.

Följden av den föreslagna ordningen är således att förändringar av det kriminaliserade området på tryck- och yttrandefrihetsområdet blir svårare att genomföra. I tider av snabb teknisk förändring som påverkar människors sätt att kommunicera och sprida information går det att med fog ifrågasätta ändamålsenligheten i att göra det trögare att anpassa lagen efter den tekniska utvecklingen.

Som framgår av det arbete som genomförts av 2020 års grundlagskommitté har ett stort antal grundlagsändringar genomförts. Sedan regeringsformens införande 1975 har ändringar bara i denna grundlag genomförts vid 45 tillfällen. Regeringsformen ställer krav på grundlagsändring inte bara för förslag som rör demokratins funktionssätt, utan även i aktuella frågor som rör förbud av kriminella sammanslutningar, kriminalisering av stöd till terrororganisationer, återkallelse av medborgarskap som getts på felaktiga grunder eller för den delen ersättningsfrågor för inskränkning av privat användning av mark eller byggnad.

Som förslaget nu är utformat riskerar det alltså att leda till att nödvändiga, bråda eller tekniska förändringar som stöds av en kammarmajoritet kan blockeras av en förhållandevis liten minoritet.

En ordning där de delar av grundlagen som reglerar de centrala demokratiska reglerna underställs strängare majoritetskrav, medan andra grundlagsreglerade bestämmelser fortsatt ska kunna ändras med enkel majoritet i en andra omröstning enligt vad som gäller i dag, bör därför inte avfärdas. Snarare borde en sådan ordning utredas grundligare.

Mot denna bakgrund anser Sverigedemokraterna att förslaget inte bör genomföras och föreslår att riksdagen avslår denna del av propositionen och i stället tillkännager för regeringen att man bör utreda vilka delar av grundlagen som är så centrala att de bör skyddas av en kvalificerad majoritet. Som en logisk följd av detta bör även förslaget om nya former för förändring av riksdagsordningen anstå tills vidare.

Michael Rubbestad (SD)

Fredrik Lindahl (SD)

Lars Andersson (SD)

Martin Westmont (SD)